חודש בחודשו
מידעון קהילתי

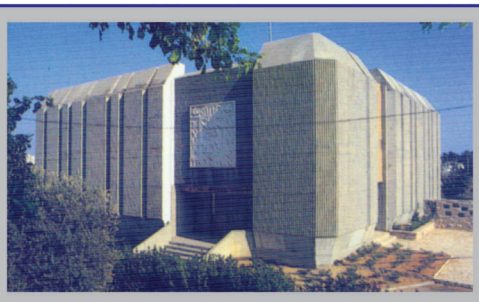

גבורת מרדכי
בית כנסת ומרכז קהילתי תורני

מרכז קהילתי תורני
בית כנסת "גבורת מרדכי"
רח' הרצוג 32 גבעתיים

259

www.gvuratmordechai.com
gvuratmordechai@013net.net

בס"ד שנה כ"ב, **חשון תשע"א**

עורכים: חנה בן כוכב, יוסי ארגמן, אפרת סהר, איילת סקסטין, מיכל פרישטיק, מיכאל טוכפלד

מי אתם, חתני שמחת תורה ואשת החיל?

פרופ' יהושע שוורץ – חתן תורה

יהושע שוורץ נולד בניו יורק בשנת 1952 אך שרשיו הם בליטא ופולין. כבר בגיל ארבע עשרה החליט שבגמר לימודיו יעלה ארצה. ואכן בתום לימודיו לתואר ראשון ב-Yeshiva University בניו יורק עלה ארצה כדי להתחיל את לימודי התואר השני בירושלים בהיסטוריה של עם ישראל. שם הוא גם סיים לימודי דוקטורט בהיסטוריה של עם ישראל. שירת במילואים ברבנות הצבאית.

מאז שנת 1979 הוא מלמד בבר אילן במחלקה ללימודי ארץ ישראל וארכיאולוגיה, שם משמש כפרופסור מן המניין. הוא שימש בעבר כראש המחלקה, כמרכז הקתדרה לארכיאולוגיה על-שם ד"ר שמעון קרוטהאמר, וכדיקאן הפקולטה למדעי היהדות. מ-1995 הוא משמש כראש מרכז אינגבורג רנרט ללימודי ירושלים ומכהן היום כראש המרכז ללימודי יסוד ביהדות. תחומי המחקר שלו כוללים תולדות היישוב בארץ ישראל בעת העתיקה, תרבות חומרית, וכמו כן תולדות ירושלים. נשוי לג'ודי (לבית תידור), אב לשלשה וסב לנכד.

אלדן מידן – חתן בראשית

אלדן נולד בגבעתיים, בתשרי תשכ"ח, 1967, לאיתן ז"ל ולזהבה תבדל"א מידן (מיודובניק) כבן שלישי לאחר ישראל חנוך יבדל"א ואמנון אברהם ז"ל. למד בביה"ס אמונים בגבעתיים, במכינה בגבעת שמואל ובישיבה התיכונית בכפר הרא"ה. בצבא החל דרכו כפרח טייס, משם עבר לצנחנים, סיים קורס מכי"ם וקורס קצינים. במילואים הגיע לתפקיד סמג"ד בגדוד חי"ר, וכיום משרת במילואים כקמב"ץ.

אלדן למד בבר אילן כלכלה ומנהל עסקים ובמקביל במכללה לביטוח בת"א. הוא מורשה בכל ענפי הביטוח (לרבות ימי ואווירי). בתחילה הצטרף למשרדו של אביו ז"ל ומשנת 2000 הוא מנהל המשרד. נשוי לעידית ולהם שלושה ילדים: אילה (15), דרור (11.5) וליאור (7.5).

לאלדן חגורה שחורה בקראטה והוא בוגר קורס מדריכי קראטה בווינגייט. הוא צולל מזה שנים רבות ומוסמך כדייבמאסטר, צולל הצלה וצולל טכני לעומק רב וגם עוסק בצילום תת-ימי (תמונותיו מופיעות באתר www.pbase.com\Eldan). הוא מתנדב במשטרה כשוטר תנועה במדים.

בבית הכנסת שימש כגבאי עליות לתורה וכן כיו"ר ועדת כספים.

ג'יי ניוסטדטר – חתן "כל הנערים"

ג'יי (יהושע) ניוסטדטר נמנה עם החברים החדשים-יחסית בקהילה: הוא ואשתו מלכה הצטרפו רק לפני כ-15 שנה. ג'יי מלמד שעור לנוער בליל שבועות ובתשעה באב, מדי פעם אומר דברי תורה בסעודה שלישית ולהם שישה ילדים.

ג'יי גדל בקהילת קליבלנד, אוהיו שבארה"ב והיה פעיל ב"בני עקיבא" שם. הוא בוגר "ישיבה יוניברסיטי" בניו יורק וגם למד בארץ בישיבת "הר עציון". לג'יי משרד עורכי דין.

ג'יי פעיל בארגון לימוד התורה של הילדים שבו משתתפים שנים מבניו. לאחרונה אף יזם מניין לקבלת שבת מוקדמת בשבתות הקיץ, לרווחת המשפחות שלהן ילדים קטנים.

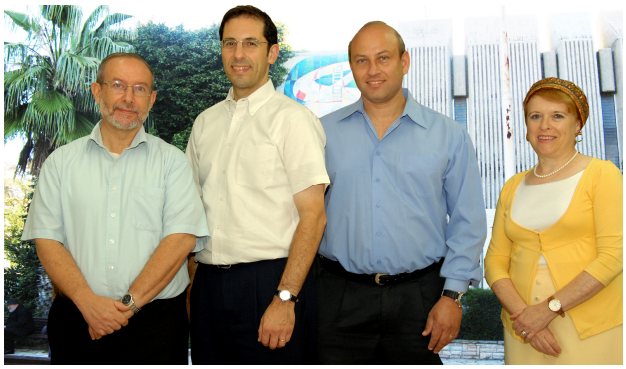

שלושה חתנים וכלה אחת צילום: רינת טוויטו

יענית גולדפרב – אשת חיל של הקהילה

יענית נולדה וגדלה בירושלים, בת למיכל ז"ל ולנפתלי צבי (יבדל"א) באר. בנעוריה הדריכה בבני עקיבא, ובצבא שירתה כמורה חיילת. סיימה תואר ראשון ושני בפסיכולוגיה באוניברסיטה העברית. לקראת סוף לימודיה נישאה לישראל גולדפרב, ובתחילת 1988 הצטרף הזוג לקהילתנו. יענית עבדה 10 שנים בשירות הפסיכולוגי בבני-ברק ואחר כך החלה לעבוד כפסיכולוגית בצבא ופתחה קליניקה פרטית. בנוסף, היא מרצה במכללת בית רבקה בכפר חב"ד ומתנדבת באחד הפרויקטים של צהר. בנה הבכור, אביה, משרת בצנחנים, ובנה השני, יועד, בישיבת ההסדר בירוחם.

יענית מדריכה משפחות החוגגות בר-מצוה בבית הכנסת. היא נפגשת איתן בביתה להדרכה על התפילות בשבת, העליה לתורה ותפקידי הנער, ומנחה את המשפחה לגבי כללי ההתנהגות בבית הכנסת, הלבוש, הגעה ברגל ואי שימוש בטלפונים. בעלה, ישראל, שותף מלא בהדרכת הנער ואביו בשבתות שלפני האירוע. רבים מבני המצווה החוזרים לבית הכנסת אומרים כי הם עושים זאת בזכות החוויה שעברו בשבת העליה לתורה.

דבר המערכת

מערכת חודש בחודשו משנה פניה ואין מדובר רק במתכונת חדשה של חזות פני הגיליון, אלא גם בתוספת כוח רעננה וצעירה למערכת. לאחרונה, על פי החלטת המועצה, הצטרפו למערכת מיכל פרישטיק, אפרת סהר ואיילת סקסטין, שיחד עם חנה בן כוכב, יוסי ארגמן ומיכאל טוכפלד מהווים את המערכת החדשה של המידעון. גם מבחינת תכני הגיליון יהיו חידושים מעניינים. כך למשל נבקש בכל פעם לספר על משפחות החברות בקהילה. התחלנו בכך הפעם עם חתני שמחת תורה ו"אשת החייל" של הקהילה. כמו כן נפתח מדור "על סדר היום" שבו נבקש לתת במה לדעות שונות, אף אם הן שנויות במחלוקת, כמובן, תוך שמירה מוקפדת על הרוח הטובה ותרבות הויכוח. בגיליון זה אנו עוסקים במחאתו של חברנו נתן שפטלוביץ נגד הכנסת פיוטים של עדות המזרח אל תוך התפילה ובתגובות לקריאה זו.

עוד חידוש: במה להבעת דעות של צעירים ובני נוער. פרי הביכורים הפעם הוא מאמר פרי עטו של אלחי פרישטיק. בני הנוער נקראים לדגל. תודה וברכה לחברות המערכת בעבר, יוכבד אורון וציפי זר כבוד על עבודתן ותרומתן למידעון הקהילתי. הערכה רבה נביע למשפחת זר כבוד על הדפסת המידעון במשך שנים רבות במסירות רבה.

על סדר היום

הכנסת פיוטים לסדר התפילה

נתן שפטלוביץ

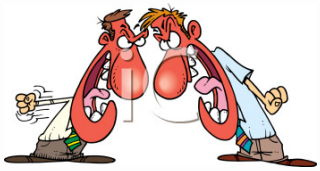

בשנים האחרונות השתרש לו מנהג של הכנסת פיוטים מאת אחינו הספרדים בעת הגבהת ספר התורה, לפני התקיעות בראש השנה ועוד כהנה וכהנה – ואין פוצה פה. רבים חושבים, כי יש להמשיך בכך למען "אחדות הקהל", למען שילוב מוטיבים אחרים ועל מנת שציבור גדול יותר ישתתף בתפילות השבת והימים הנוראים.

יורשה לנו לחלוק על גישה בסיסית זאת מכמה וכמה טעמים ובראשם מישור המנהג והלכות התפילה, שהיו מקובלים ביהדות אשכנז מזה דורות רבים שכל שינוי שבהם גרם לציבור להתקומם כנגדם.

יש להדגיש כי מחקרים רבים נעשו וספרות שלמה נכתבה על צורתו ומקומו של המנהג בהיררכיה ההלכתית.

חכמי אשכנז, במקביל לחכמי ספרד ותימן, הקפידו שלא לערב נוסח בנוסח שהיה קדוש להם והקפידו על המנהגים שלהם כבבת עינם. אדרבא, ערך עליון בחייהם של קהילות אשכנז הקדומות היה נוסח התפילה, לרבות מנגינותיו, השמעת הקול ועוד. לא יעלה על הדעת, שבנוסח "אשכנז" או כיום בנוסח "ספרד", ישתרשו מוטיבים תימניים וכן להיפך.

כותב פרופ' ישראל מ. תא-שמע: "אין ההלכה מנחה את האדם בכל פרטי המעשים וצורתם, אלא בעקרונותיהם בלבד, ועל-כן נשאר תפקיד עיקרי זה למנהג, שתחת כותרתו חוסים פרטי מעשים רבים לאין שיעור מאשר תחת קורת-גג ההלכה. ממילא אין אפשרות לראות את חיובי המנהג כנופלים בערכם מחיובי ההלכה-האם, אלא כעולים עליהם. המנהג קובע איך יש לעשות כל דבר, בעוד ההלכה קובעת מה יש לעשות ומתי. אם נפגם המנהג, מתוך רשלנות, זלזול או שגגה, נפגמה בזה גם צורת ההלכה, והיא מעורטלת בגולמיותה כגוף בלא נשמה" (בספרו "מנהג אשכנז הקדמון", עמ' 36).

בכדי לסבר את האוזן, נציג את תשובתו של הרב אפרים מרגנשבורג מהמאה ה-11 לשאלה הסובבת על כי "שמעתי עליך שאתה אוסר לחזן כהן או לוי שיקרא כהן אחר לקרות בתורה או הלוי שיקרא לוי אחר" והרב אפרים מאריך בתשובתו לתמוך בעמדה זו ומוחה נגד מנהג החזנים לקרוא יחד עם העולה לתורה, ומסיים: "ותיפח רוחם של חזנים שהעומד לקרות מברך לפניה ואחריה והחזן קורא...".

מנהגי אשכנז בנוסח זה או אחר נועדו ליתן ביטוי לעולם עשיר של אמונות ודעות, שלא יכלו לבוא לידי ביטוי באמצעות עולם הסמלים של ההלכה התלמודית. עירוב פיוטים, שירות ותשבחות ממנהגים שונים ומשונים, יפים ככל שיהיו, על אף היותו, לכאורה, מאחד חלק מהציבור, משנה מסורת בת מאות ואלפי שנים של שירות, תשבחות ותפילות מעומקה דליבא של המנהג האשכנזי או הספרדי או התימני. אחינו הספרדים מצאו להם מקום להתכנס ולהתפלל בנפרד בימים הנוראים, כיוון שראו צורך בכך, וטוב בכך.

האם ידוע לכם על בית כנסת תימני או מזרחי, בארץ או בחו"ל, שהכניס מנגינות "אשכנזיות" לנוסח התפילה?

ואם בשינוי תפילה קא עסקינן, הרי שגם לתפילת "אב הרחמים" בשבת העוסקת בקהילות הקודש בפרעות ברוסיה לא נוסף כל אזכור של השואה, גם לא לקינות בתשעה באב או לתפילות יום כיפור, כמו עשרת הרוגי מלכות. האם מישהו קם וטען, כי יש לשנות הנוסח ולאזכר גם שש מאות ריבוא ישראל, שנרצחו בדור זה?

נמשיך אנו לשמור על אחדות התפילה, השירות, התשבחות והפיוטים, שהיו מימי קדם, ואין להיתלות בסיסמה של "אחדות הקהל" בכדי לשנות ולעוות מסורת קדומה זו על-ידי הוספת פיוטים מעדות שונות.

פיוט חדש, דבר יפה ובעיתו

הרב יחיאל וסרמן

חברנו נתן שפטלוביץ השכיל להציג משנה ברורה ומסודרת, ולדעתו גם מנומקת, מדוע אין לשנות ולעוות מסורת קדומה של תפילה בבית הכנסת שלנו, על ידי הוספת פיוטים מעדות שונות.

דווקא על סמך הדברים שהציג מסקנתי שונה לחלוטין. לדעתי, דבר יפה ובעתו הוא, לשלב בתפילה בבית הכנסת שלנו גם לחנים ופיוטים מעדות אחרות.

שורשיהם של המנהגים מגיעים לפעמים עד ימי התלמוד, דהיינו, לאחר חורבן הבית השני, כאשר עם ישראל גלה מארצו והתיישב בבבל ומשם נדד במשך אלפיים שנה במקומות שונים והתיישב בכל פינה בתבל.

במהלך הדורות עוצבו המנהגים בכל אתר ואתר. די אם נזכיר את המנהגים שגובשו באירופה, מנהג אשטרייך ומנהג ריינוס במשך ארבע מאות שנה. מטרת המנהג היתה איפוא, לעצב את חיי הדת והרוח של הקהילה להבדילה ולייחד אותה, מהאומות שסבבו אותם, ובכך, לקשור את היהודי לקהילה ולהבדילו מאומות העולם.

אכן, המנהג הוא חשוב מאוד וכבר קבעו חז"ל "**נהרא ונהרא ופשטיה**" ורש"י פרש "**כל נהר מתפשט במקום שהוא רגיל שם, כלומר כל מקום הלך אחר מנהיגו**" ורש"י מוסיף "**דאין פשטי הנהרות דומין, זה חריף וזה**

עומד, כך אין מנהג המקומות דומה". כל קהילה קבעה לעצמה את מנהגה בהתאם לנסיבות החברתיות, התרבויות והמדיניות של האזור הטופוגרפי והשלטון הנתון. שאלות הלכתיות רבות עוסקות בשינוי מנהג בנושא קטניות בפסח וכדומה, כאן אין הדיון בשינוי נוסח התפילה, שהוא מנהג. אלא רק בהוספת מנגינה למילים המקובלות על כולם כדוגמת "**תורת אמת נתן לנו**" או הוספת פיוט זה או אחר, הנהוג בקהילה אחרת.

במהלך הדורות המושג של אחדות העם לא שיחק תפקיד חשוב, כאשר עם ישראל היה מפוזר בין שבעים אומות העולם, ובמיוחד בהעדר אמצעי תקשורת, כפי שיש כיום.

ברוח דברי קהלת "לכל זמן ועת לכל חפץ" לדעתי, בימים אלו, האחדות הוא הגורם החשוב. זכינו לשיבת ציון וקיבוץ גלויות, במהלך השנים הללו הגיעו לכאן ארבעה מליון יהודים ממאה ושלוש מדינות, מדינה ומדינה ומנהגה, קהילה וקהילה ומסורתה, אשר עוצבו במשך מאות שנים.

אכן, בית הכנסת "גבורת מרדכי" נוסד כמנהג עדת האשכנזים שהיו רובו המכריע של הציבור שייסד אותו לפני למעלה מארבעים שנה. במהלך שנות קיומו הצטרפו חברים נוספים, בנים למשפחות שהגיעו מאזורים גיאוגרפים אחרים. הללו התערו בקהילה, המחיצות הונמכו ויש גם נישואין בינעדתיים. לכן, כיום לדעתי המטרה היא למצוא את המאחד בין הגלויות השונות, מנהגיהן ופיוטיהן. פיוט יפה מדוע לא לשלבו? מה רע אם נוסיף פיוט לסדר התפילה, או נשיר לחן יפה שמקורו מחוץ למזרח אירופה, ועל ידי כך נוסיף להנמכת המחיצות ולהגברת האחדות בעם ישראל.

חקר המנהגים מלמד, כי על מנת להבין נכונה את הגורמים הפועלים על עיצובם של החיים הדתיים היהודיים יש להביא בחשבון גם את כוחו של הציבור, בידיו נתון הכח האדיר לעצב את הנורמות הדתיות. "גבורת מרדכי" היה חלוץ וספינת דגל בשטחים רבים, ואפשר שגם בזה אנו נוביל, וכמה הולמים הם דברי המדרש "**בני, איני מבקש מכם אלא שתהיו אוהבים זה את זה ומכבדים זה את זה**".

שלא יהיו זרים זה לזה

(תגובה לקריאתו של נתן שפטלוביץ)

מיכאל טוכפלד

קל מאד להיגרר ולהדביק תווית של גזענות לקריאתו של חברנו נתן שפטלוביץ להימנע מהכנסת מוטיבים ופיוטים מזרחיים לתפילתנו. אני משוכנע שלא זה העניין. שפטלוביץ הביא אסמכתאות מדוע אין לשנות ממנהגים של מאות ואלפי שנים, דברים כדרבנות שאינם תלושים מעולם מנהגי ישראל. אלא שפירכת דבריו מצוייה בטקסט שלו עצמו. הוא מצטט מתוך ספרו של פרופ' מ. תא שמע (אשכנזי, אלא מה) "מנהג אשכנז **הקדמון**" ומהרב אפרים מרגנשבורג (גם אשכנזי) **מהמאה ה-11**. שני מקורות אלה, כמוהם כאחרים, מעידים על עצמם כי יסודם בזמן העתיק, ("קדמון", המאה ה-11) מאות שנים לפני שיבת עם ישראל לארצו ובנייתה המחודשת של האומה במדינתה.

אך טבעי הוא שגלויות ישראל השונות, שהיו מוקפות באיומים מכל עבר על חייהם הפיזיים והקהילתיים, יעשו הכל כדי לגונן על עצמם. מנגנוני הגנה אלה כללו גם הקמת סייגים למניעת "פלישתן" של תרבויות זרות. החשש מפני חדירת מנהגים שונים נבע גם מהתפשטותן של תנועות משיחיות, שבתאיות או בתקופות מאוחרות יותר, כאלה שמקורן בתורת ההשכלה, והחרדה העצומה שאלה יצליחו לנטוע שרשים במנהגי הקהילה המסורתיים.

כיום, במדינתנו, ראשית צמיחת הגאולה, חלפו הזמנים שבהם רעדנו כעלה נידף מכל שינוי. הגיע הזמן לבטא, הלכה ומנהג למעשה, את תהליך "וקרב פזורינו" שזכינו לחיות בדור התהוותו.

קשה להאמין שבקהילת רגנשבורג, ואחיותיה האשכנזיות הקדומות היו חברים שהגיעו מתימן, לוב, עיראק, מרוקו או ג'רבה. מגורשי ספרד במאה החמש עשרה הגיעו כמעט לכל מקום באירופה, הקימו בתי כנסת משלהם, באחרים השתלבו בקהילות הקיימות. בכל מקום כזה שבו חיו קהילות מעורבות הייתה השפעה הדדית על נוסח התפילה, אלה קלטו ולמדו מאלה והתהליך היה ברור.

בקהילתנו חברים לא מעטים הם יוצאי עדות המזרח. גם הם באים אלינו כשמסורות אבותיהם בידם. יש עניין רב ביצירת אוירה של שותפות שאני בטוח ששפטלוביץ אינו ממעיט מערכה. מה גם שאין מדובר בשינויים דרמטיים בסדרי התפילה או במנהגים יסודיים. מדובר בהכנסת פיוטים יפהפיים שרק מוסיפים נופך והתרגשות לתפילה. אין בכך כל פסול אלא להיפך. לדעתי, תפילתנו מרגשת יותר, נעימה יותר.

אם נאמץ את הצעתו של חברנו שפטלוביץ נצטרך להיפרד משירת "לכה דודי" בקבלת השבת – פיוט שחובר במאה ה-16 ע"י רבי שלמה הלוי אלקבץ, (יליד סלוניקי אם אינני טועה), ולתהות האם משפחת שפטלוביץ נוהגת לשיר בליל שבת את הפיוט "יה ריבון?" לרבי ישראל נג'ארה (ספרדי) אולי את "יום שבתון אין לשכוח" לרבי יהודה הלוי (גם ספרדי!) או "דרור יקרא" לדונש בן לברט – גם הוא לא הגיע דווקא מקהילת פרנקפורט אם-מיין!)

לא מכבר ציטט חברנו פרופ' יהושע שוורץ באחד משיעוריו מתוך יוסף בן מתתיהו בקדמוניות היהודים:

*שלוש פעמים בשנה יתכנסו העברים בעיר, שבה יבנו את בית המקדש, ויבואו מכל קצווי הארץ שיכבשוה כדי להודות לאלוהים על הטובות שקיבלו ולהתפלל עליהן לעתיד ולהתחבב איש על חברו בהתכנסם ובחגגם יחד. **שכן יפה הוא שלא יהיו זרים זה לזה, באשר בני עם אחד הם ושותפים לאותם המנהגים.***

ואחרי זה אין צורך להוסיף דבר.

הפינה הצעירה

אחרי החגים וקורבן התמיד

אלחי פרישטיק

בוקר יום ראשון החזרה ללימודים אחרי החגים.

נכנסנו לכיתה בדיכאון. אולי בגלל שעוד לא התרגלנו לשעות השינה הקצרות יחסית של תקופת הלימודים, שהרי כל תקופת החגים מספר שעות השינה היה גדול בכמה מונים.

השבוע התחיל ואיתו תקופה שלמה של התכוננות לסטרס ולחץ.

הרב הבחין בפנים העצובות של כולם , אך הוא דווקא נראה די מאושר: "דעו לכם, שקורבן התמיד נחשב לקורבן חמור וחשוב ביותר מהרבה קורבנות אחרים.

אפילו מקורבנות החגים שבהם יש התעלות הנפש כמו קורבן פסח והבאת הביכורים. דווקא הקורבן הזה, שנראה הכי לא מיוחד ושיגרתי. כל כך למה? בגלל **הקביעות** שלו. בגלל שאין מצב שיהיה יום שקורבן זה לא יוקרב. הקביעות האינסופית שלו היא זו שמעניקה לו את החשיבות".

זה בעצם היה המסר, ללמוד איך לפעול בתקופה הזאת. כביכול היא מסמלת שחיקה יומיומית משעממת, אחרי רצף חגים ושבתות והתעלות מיוחדת. כשחוזרים לשגרה הדיכאון מתחיל לחלחל פנימה, כי ידוע שהגיוון הזה לא יחזור למשך זמן רב. אעפ"כ, יש להבין כי אם משרישים את הדברים שבאמת רוצים לעבוד עליהם דווקא בתקופה זאת – רק שם ההשרשה באמת תצליח. כי בזמן הנורמטיבי הזה, אין שיבושים שמפריעים לך או קוטעים אותך ובעצם מסייעים לך. החגים נועדים לגוון, אך רוב רובה של השנה בנויה על נורמה שכזאת. וכשכבר מגיעה תקופת החגים, תצבור כוחות נפש לתקופת אחרי החגים הבאה.

שהשמחה במעונם

זר ברכות
למזל טוב

לבת מצווה, אחינועם, בת רב קהילתנו אברהם ונאוה וסרמן

לבר מצווה אביהו, בן עמי וציפי שיינפלד, נכד לעטרה רבינוביץ

למשפ' מאירי ולחיה מינרבי לבר מצוה של רפאל

למשפ' דנציגר לנישואי הנכד

למשפ' שטרן (ליפו ושרה, אלעזר ודורית) לנישואי הנכד / הבן

למשפחות בן ארי, פומרנץ ונוי להולדת הנכדים

ליוליה אייזקס להולדת הנין, הבר מצווה של הנכד וחתונת הנכדה

ובחרת בחיים...

במוצאי שבת, פרשת "ויצא" יתקיימו בחירות למועצת העמותה. החברים יידרשו לבחור 5 חברים למועצה וזו ההזדמנות לקרוא לחברים שטרם נשאו בעול או שלא עשו זאת מזמן, להצטרף ולתרום לעבודה הלא פשוטה של ניהול בית הכנסת והמרכז הקהילתי. חברים המעוניינים להציג את מועמדותם מתבקשים לפנות לחברי ועדת הבחירות ספי סגל, מאיר מינרבי ואהרון כהן.

מדע ויהדות – הילכו שניים יחדיו?

מועדון אחיעזר פתח את שעריו לפעילות החורף, בהרצאה שנשא שר המדע פרופ' הרב דניאל הרשקוביץ (הבית היהודי) שבה הוכיח כי אין כל סתירה בין המדע לבין תורת ישראל וכי כל סתירה לכאורה ניתנת ליישוב על פי עקרונות היהדות.

השר הרשקוביץ ב"גבורת מרדכי". צילום: יהושע בן זאב

על השינויים באמירת "יזכור"

חיה טימנס

ברצוני להביע את הערכתי הרבה לשינוי המבורך ב"הזכרת השמות" של בני הקהילה שהלכו לעולמם במשך השנים, במיוחד על חלוקת רשימת השמות למתפללים (חשוב לוודא שהרשימה תגיע לידי **כל** המתפללים).

ברצוני להציע שיפור נוסף. יש כמה בתי כנסת (למשל בירושלים, באפרת וכו') שבהם הפכו את סדר אמירת תפילת ה"יזכור": מקדימים את תפילת "יזכור" לקורבנות השואה ולחללי מערכות ישראל ובכך מכבדים את זכרם בנוכחותם של כל המתפללים, כיאה למעמד. לאחר מכן אומרים את ה"יזכור" הפרטי. (על השינוי מכריזים בקול).

לפני מספר שנים פרסמה תנועת "הקיבוץ הדתי" תפילה מאוד יפה ומרגשת, שיכולה להיאמר בשעת "יזכור" למי שהוריו בחיים ואינו נוהג לצאת מבית הכנסת. ברצוני להציע גם למתפללים כאן לאמץ את הנוהג הזה ואת התפילה המצורפת בזאת. בדרכים אלה יכולה כל הקהילה להתאחד באווירת ה"יזכור", במקום ליצור מצב שבו בשעה שהקהילה מתייחדת עם זכר הנפטרים בתוך בית הכנסת, עוסקים חלק מבניה במפגש חברתי תוסס בלובי ובחצר.

תפילה לאומרה בשעת "יזכור" למי שהוריו בחיים

בשעת הזכרת נשמות אלה שהלכו לעולמם, נושא אני את עיני אליך אלוקי, בהודיה מלב שלם, על שבחסדך הגדול הורי היקרים חיים פה עמי. ברכם בבריאות טובה, ותן להם כוח רב לחיות אתי עוד שנים רבות וטובות. חזק אותי שאוכל לעזרם בכל כוחי ובכל מאדי. עשה שאבין את האחריות הגדולה המוטלת עלי, ואת הזכויות המיוחדות הרבות המגיעות להם כל ימי חייהם, פן מצפוני יתייסר בשעה בה ילכו לעולמם.

בשעה זו, בה אני מתחבר לדורות הקודמים של משפחתי, עזור לי לחיות את חיי בדרך שתביא כבוד לזכרונם. עמוד לימיני ועזור לי לחיות את חיי כך שאהיה לגאווה ולמקור שמחה להורי, ותהיה בי יראתך ואהבתך לעבדך בלבב שלם.

תנחומים

למשפחת הר זהב, לבת רבקי –
לפטירת הנכד / הבן בלא עת
לבילי שטיין – לפטירת האם ז"ל